

Jókai Mór:

Az arany ember

Jókai legkedvesebb regénye.

Megjelenése: **1872**, **Hon** című folyóiratban

Tipikus **romantikus regény**. Romantikus jegyei:

- *egzotikum – a hős elvágódik a pénz világából egy ismeretlen tájra /a Senki szigetére/*
- *tájleírás /Senki szigetének bemutatása/*
- *jó és a rossz ellentéte /Tímár Mihály ---- Krisztyán Tódor, Noémi ---- Athalie/*
- *rejtett kincs megtalálása*
- *a jó győzedelmeskedik a rossz fölött*
- *a regény befejezése – Tímár Mihály döntése*

Igaz történet az alapja.

A regény az író szülővárosában, **Komáromban játszódik**.

A regény rövid tartalma /szerkezeti egységekre lebontva/

Az új tankönyvben megtaláljátok a 101-108. oldalakon!

A regény a Jókaira oly jellemző **tájleírással indul**, bemutatja a Duna vonalán húzódó félelmetes hegyláncot, a Vaskaput. Az Al-Duna vizén hajózva ismerjük meg a regény főszereplőjét, **Tímár Mihályt**, a hajóbiztost, aki a Szent Borbála nevű hajót irányítja. A gabonaszállító hajón utazik **Ali Csorbadzsi**, aki a lányával, **Tímeával** együtt menekül Törökországból. A regénynek ez a **bevezetése** (expozíció).

A hajó útját különböző **bonyodalmak** nehezítik: vihar, ágyúaszád, orvosi vizsgálat. Amikor azonban a hajó kiköt egy szigetenél, egy másik világ tárul az olvasó elé: a **Senki szigetének** békés, idilli környezete és két lakója, **Teréza mama** és lánya, **Noémi**. A hajó utasai éjszakára szállást kapnak. Noémi és Tímea talál-



Jelenet a regény filmváltozatából

A Senki szigetén megjelenik azonban még egy alak, a kém, a zsaroló **Krisztyán Tódor**. Felbukkanásával felgyorsulnak az események. Ali Csorbadzsi megmérgezi magát a hajón, Tímár Mihályra bízva titkát, a kincsét és a lányát. A regény bevezető része a hajó elsüllyedésével és Timéa megmentésével zárul.

A regény **második szerkezeti része**, a bonyodalom akkor kezdődik, amikor Tímár megtalálja Ali Csorbadzsi kincsét:



y filmváltozatából



Tímár Mihály immáron gazdag emberré vált. Tímeát a gazdag komáromi kereskedő, **Brazovics Athanáz** vette pártfogásába, akit rokoni szálak kötöttek Ali Csorbadzsi feleségéhez. Tímárnak szembe kell néznie a házigazda irigységével és rosszindulatával, ...

Tímár beleszeret Tímeába, aki hálából hozzámegy feleségül, de szeretni nem tudja. Velük él **Athalie**, Brazovics lánya is, Tímea társalkodónőjeként. Ő a regény kísértetiesen gonosz szereplője, bosszúvágy vezérli, miután **Kacsuka hadnagy** visszautasítja a szerelmét. Ebből a reménytelen helyzetből menekül Tímár a Senki szigetére, ahol megkapja azt, amit a saját világában hiába keresett: Noémi hűséges és kitartó szerelmét. Tímár megtalálja a boldogságát, ám ez a kettős élet felőrli a lelkiismeretét. Hazugságban él, képtelen választani a komáromi élete és a Senki szigete között: „*Boldog volt itthon, és szerette volna tudni, mi történik otthon.*”

A sors azonban Krisztyán Tódor képében közbeszól: a kém rájön Tímár gazdagságának a nyitjára, le akarja leplezni őt. Tímár a vele való összetűzés után öngyilkosságra készül. Ez a **mű tetőpontja**.

A **regény befejezése** több jelentős fordulatot is rejt: Krisztyán Tódor belefut a Dunába Tímár ruhájában, így őt hiszik halottnak. Tímea feleségül megy Kacsukához, Tímár pedig visszamegy a Senki szigetére, ahol Noémi a fiával várja. A **megoldás** azonban nem ilyen egyszerű, tartogat még egy izgalmas eseményt: Athalie megpróbálja megölni Tímeát, ám kísérlete nem sikerül: életfogytiglani börtönre ítélik.

Tímár Mihály az „arany ember”. Ez a jelző összefonódott a főszereplő alakjával:

- Tímár gazdagságát szimbolizálja – minden üzleti vállalkozása sikeres /amihez nyúl arannyá változik/
- Tímár a pénze segítségével mások életét irányítja

FELADAT

1. Csoportosítsd a pozitív és negatív /jó és rossz/ szereplőket a regényben!

Tímár Mihály, Ali Csorbadzsi, Tímea, Teréza mama, Noémi,
Krisztyán Tódor, Kacsuka őrnagy, Brazovics Athanáz, Athalie

2. Magyarázzátok meg, hogy milyen Tímár viszonya a pénzhez? Boldoggá vagy boldogtalanná vált általa? Válaszotokat 5-10 mondatban fejtsetek ki!